

2018-08-27

Kommunrevisionen

Dnr Mbn 2018-838 KON

Ert dnr: Kst 2018/568

Granskning av åtgärder mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda

Bakgrund

Kommunrevisionen har låtit granska kommunens arbete mot hot och våld mot anställda och förtroendevalda. Syftet har varit att undersöka ändamålsenligheten i arbetsätten. Efter fullgjord granskning lämnar kommunrevisionen följande rekommendationer:

- Kommunstyrelsen bör ta initiativ till en översyn av nämndernas reglementen och övriga styrdokument så att ansvarsfördelningen tydliggörs avseende kommunens anställda
- Riktlinjerna/rutinerna avseende hot och våld som finns publicerade på intranätet bör dokumenteras i mer formella riktlinjer som fastställs av kommunstyrelsen. I dokumentet ska också tydligt anges vem som är ansvarig och vilken status dokumentet har samt datum för när det antagits.
- De nämnder som inte har verksamhetsspecifika säkerhetsrutiner enligt AFS 1993:2, § 3, bör utreda huruvida sådana rutiner ska tas fram eller ej. Med tanke på fördelningen av antalet anmälda händelser med hot och våld anser vi att frågan i synnerhet bör aktualiseras inom barn- och ungdomsnämnden.
- Kommunstyrelsen bör påskynda arbetet med att fastställa riktlinjer avseende hot och våld mot förtroendevalda. Om kommunen är beredd att gå in med någon form av stöd eller insatser anser vi att det ska beskrivas så tydligt och konkret som möjligt.
- Kommunstyrelsen och samtliga nämnder bör få del av den rapportering avseende hot och våld som sker i enlighet med AFS 1993:2, § 10.
- Kommunstyrelsen bör ta ställning till om och i så fall i vilken utsträckning tjänstemannaorganisationen ska utgöra ett stöd till de förtroendevalda i deras förebyggande arbete.
- Ansvarsfördelning och kontaktvägar inom organisationen bör förtydligas när det gäller hantering av hot- och/eller våldsincidenter riktade mot förtroendevalda.

Analys

Att bli utsatt för hot eller våld på sin arbetsplats är ett allvarligt hot mot möjligheterna att fullgöra sitt uppdrag för såväl tjänstepersoner som förtroendevalda. Inom bygg- och miljöförvaltningen finns flera funktioner som arbetar i roller som potentiellt kan medföra att hotfulla situationer uppstår – inte minst vid myndighetsutövande uppgifter – varför förvaltningen har förhållit sig till frågan för de verksamheter som är särskilt berörda. Specifika rutiner som föreskriver att frågan ska hållas aktuell genom kunskapshöjande insatser till personalen, insatser vid introduktion av ny personal och regelbunden genomgång i verksamheten i samband med ordinarie arbetsplatsträffar finns i något fall där frågan har bedömts vara mer aktuell inom verksamheten. Frågan aktualiseras i samband med de årligen återkommande skydds ronderna och återfinns även i medarbetarundersökningen vilket gör att den blir föremål för en systematisk genomgång. I sammanhanget kan noteras att bygglovsverksamheten nyligen har beslutat att köpa in personlarm för att förstärka säkerheten vid tillsynsbesök. Generellt gäller att riskbedömningar görs i samband med tillsyn för att avgöra vilken typ av risknivå som föreligger och vilka förebyggande åtgärder som därmed behövs. Då förvaltningen aktivt förhåller sig till frågan bedöms ytterligare behov av utredningar av behovet av rutiner saknas.

Hot och våld är relativt ovanligt inom bygg- och miljöförvaltningens verksamheter. Av bifogad revisionsgranskning framgår att fyra fall rapporterades under perioden 1 mars 2017 – 28 februari 2018. I medarbetarundersökningen för förvaltningen framgår att fyra procent av medarbetarna har blivit utsatta för hot eller våld under föregående år vilket skulle indikera ungefär dubbelt så många fall som det anmälda antalet. Antalet understiger genomsnittet bland kommunens anställda där 10 procent i samma undersökning anger att man varit utsatt för hot eller våld.

Frågan om förtroendevaldas säkerhet mot hot och våld är en aktuell fråga i samhällsdebatten där ambitionsnivån behöver diskuteras lokalt. Brottsförebyggande rådets senaste studie visar att 25 procent av de förtroendevalda under år 2016 har utsatts för hot eller trakasserier.¹ Knappt 4 procent angav att de utsatts för våld, skadegörelse eller stöld. För kommunfullmäktigeledamöter anger 25 procent att de utsatts för hot eller våld knutet till utövandet av det demokratiska förtroendeuppdraget. Bland de utsatta uppgav en stor majoritet inget (63 procent) eller ganska litet (28 procent) behov av stöd efter händelsen. I Järfälla har miljö- och bygglovsnämnden inte några inrapporterade fall av hot eller våld i närtid men det hindrar naturligtvis inte att det är angeläget att se till att det finns en tillräcklig nivå på det förebyggande arbetet för att det ska vara tryggt att utöva sitt uppdrag som lokal förtroendevald.

Kopia till:
Kommunstyrelsen

¹ Politikernas trygghetsundersökning 2017, s. 34. [Www.bra.se](http://www.bra.se)